

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-30 ta' Jannar, 2008

Citazzjoni Numru. 358/2005

Maltacom p.l.c. (C22334)

vs

Nicholas Grech (ID785651M)

Il-Qorti

Preliminari

Rat **I-att tac-citazzjoni** li permezz taghha s-socjeta' attrici ppremettiet illi:

Peress illi l-konvenut ghandu jaghti lis-socjeta' attrici s-somma ta' hames t'elef tmien mija u erba' liri Maltin u erbatax-il centezmu (Lm5,804.14) in konnessjoni ma' hsarat minnu kkagunati lil propjeta' tas-socjeta' attrici fuq

Pagna 1 minn 8

Qrati tal-Gustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

cables tat-telefon fi Triq il-Mithna, Hal-Qormi u dan nhar it-23 ta' Settembru, 2002 u dan skond fattura lilu mibghuta li ggib in-numru hdax-il elf tlett mija u tlieta u tletin (11,333) kopja hawn annessa u mmarkata Dok. 'A'

Peress illi l-konvenut interpellat biex ihallas, baqa' inadempjenti;

Jghid il-konvenut ghaliex dina l-Onorabbli Qorti m'ghandiex:

(1) Tiddikjara lill-konvenut responsabbli ghad-danni kkagunati;

(2) Tikkundanna lill-konvenut ihallas lis-socjeta' attrici s-somma ta' hames t'elef tmien mija u erba' liri u erbatax-il centezmu (Lm5,804.14);

Bl-ispejjez inkluzi dawk tat-taxxa fuq id-drittijiet professjonali u bl-imghaxijiet kontra l-konvenut, li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat id-Dikjarazzjoni tas-socjeta' attrici a fol. 3 tal-process.

Rat in-**nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut** a fol. 23 tal-process fejn eccepixxa:

1. Illi fl-ewwel lok jigi eccepit li l-konvenut mhuwiex responsabbli ta' danni allegatament ikkagunati lis-socjeta' attrici mill-konvenut kif dedott fl-att tac-citazzjoni u dan kif se jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

2. Fit-tieni lok u minghajr pregudizzju ghal dak ga eccepit u minghajr ebda accettazzjoni ta' responsabbilta', l-ammont pretiz fl-att tac-citazzjoni huwa eccessiv u dan kif se jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-noti tal-partijiet;

Semghet it-trattazzjoni tad-difensuri.

Talba u eccezzjonijiet

Dina l-kawza tirrigwarda hsara li saret fil-*cables* tat-telefon tas-socjeta' Maltacom liema *cables* kienu jinsabu f'Triq il-Mithna, Qormi. Qed jigi allegat li dina l-hsara saret mill-konvenut Nicholas Grech. Ghalhekk is-socjeta' attrici qed titlob is-somma ta' Lm5,804.14 ghal spejjez materjali, *labour cost*, u VAT skond Dok D1 a fol 34.

Minn naha l-ohra l-konvenut wiegeb li hu gie mqabbad mill-Kunsill Lokali ta' Hal Qormi biex jaghmel xoghol ta' tindif fil-Wied ta' Hal-Qormi taht il-*bridge* billi kien hemm kwantita' ta' terrapin u hamrija li kien qed jostakola l-fluss ta' l-ilma.

Kontestazzjoni

Is-socjeta' attrici qed tikkontendi li hija ma gietx mitluba biex taghti l-permess biex ix-xoghol ikun jista' jsir u lanqas ma ntalbet biex tassisti u timmarka l-post fejn kienu jinsabu l-*cables*. Hija qed tghid li l-hsara grat billi kien tpogga *support* ghal *bridge* u dan ghamel hsara fil-*cable* li kien ghaddej taht il-*bridge*. Minhabba s-*support* tal-*bridge* kien hemm *pressure* fuq il-konkos li laqghat il-*cable*.

Il-konvenut isostni li hu gie imqabbad mill-Kunsill Lokali biex jikklerja il-hama li kien hemm taht il-*bridge* u jaghmel il-konkos minflok. Dan it-tindif ghamlu bil-*bucket* tal-gaffa u ma kellhux ghalfejn jinzal fil-fond. Jumejn jew tlieta wara li spicca mix-xoghol gie nformat li kien intlaqat il-*cable*. Hu jghid li l-aktar li nizek biex inehhi l-hama kien sitt pulzjeri, sebgha u jekk intlaqat *cable* dan kien minhabba n-nuqqas tas-socjeta' attrici li qeghdet dawn il-*cables* fil-wicc. Kienu ghamlu wkoll *reinforcement* lill-*bridge*. Isostni li f'dan il-kaz ma kellux ghalfejn japplika ghal permess billi kien se jsir tindif u mhux thaffir.

KONSIDERAZZJONIJIET

Xi hsara giet kagjonata

Il-konvenut qed jissottometti li s-socjeta' attrici ma ppruvatx preciz x'tip ta' hsara giet kagjonata fil-*cable*.

Dwar dan xehdet Alice Zammit, l-inginer mal- Wirenet Company li sewwew il-hsara u qalet li l-*cable* kien ghaddej minn taht il-*bridge* ta' Hal-Qormi. Il-hsara giet kagjonata billi kien tpogga *support* ghal *bridge* u dan ghamel hsara fil-*cable*. Minhabba s-*support* tal-*bridge* kien hemm *pressure* fuq il-konkos li laqghat il-*cable*. Meta marret fuq il-post ma ratx nies jahdmu, lanqas ingenji jew trinka. Hi tghid li l-*cable* kien zewg piedi l-isfel mit-triq.

Min-naha l-ohra l-konvenut jghid li gie imqabbad biex jikklerja il-hama u jaghmel l-konkos minflok u ghamel dana x-xoghol bil-*bucket* tal-gaffa u ma kellux ghalfejn jinzel fil-fond. L-aktar li nizel biex inehhi l-hama kien sitt pulzieri, sebgha. Jikkonferma li kienu ghamlu *reinforcement* lill-*bridge*.

Jirrizulta mill-provi li kien il-konvenut il-persuna li kien qed jaghmel xoghol fil-Wied dik il-gurnata meta saret il-hsara fil-*cable* u ma kien hemm ebda haddiema ohra jahdmu hemmhekk. Il-konvenut jaccetta li meta hu kien qed jikklerja l-hama hu kellu jinzel bil-*bucket* tal-gaffa taht il-wicc ta' l-art minn sitta sa seba' pulzieri, u ghalhekk kien f'dak il-waqt li huwa laqat il-*cable* u ghamel il-hsara lamentata, ghalkemm hu jghid li ma kien induna b'xejn.

Permessi.

Skond il-konvenut, is-socjeta' attrici qed tibbaza t-talba taghha fuq il-premessa li hu kien negligenti billi ma ezegwiex ix-xoghol ta' thammil ta' wicc l-art fil-Wied billi ma talabx il-permess minn ghandha u biex tindikalu fejn kien ghaddej il-*cable*. Il-konvenut pero' jikkontendi li x-

Kopja Informali ta' Sentenza

xogholijiet li kienu se jsiru kienu mill-wicc il-fuq tat-triq u ma kienux jehtiegu permess.

Il-Qorti hi tal-fehma li f'dan il-kaz, apparti l-buon sens, kien hemm fatturi ohra li jimmilitaw biex jintalab permess.

F'dan il-kaz ma kienx ser isir biss xoghol ta' tindif izda ukoll xogholijiet fuq il-pilastri tal-*bridge* u *reinforcement*.

Kienet se ssir ukoll sodda tal-konkos wara li jsir it-tindif

Ix-xoghol li sar ma kienx jinvolvi tindif biss imma anke sar skavar bil-gaffa li nizlet sitta sa seba' pulzieri. Ghalhekk anke jekk ix-xoghol li sar kien xoghol zghir ta' thaffir dejjem kien prudenti li l-konvenut jitlob il-permess u jaccerta ruhhu x'kien ghaddej taht it-triq.

Negligenza

Indipendentement minn kwalsiasi talba ghall-permess, il-konvenut kien dejjem obligat li jara li ma jaghmilx hsara fix-xoghol li jkun qed jaghmel.

Skond l-Art 1031 tal-Kap 16 "kull wiehed iwiegeb ghall-hsara illi tigri bi htija tieghu" Din il-hsara li tigri tobbliga lill-awtur ta' l-istess hsara ghar-rizarciment tad-danni subuiti mit-terzi.

Ukoll "jitqies fi htija kull min fl-eghmil tieghu ma juzax il-prudenza, d-diligenza, u l-hsieb ta' missier tajjed tal-familja" (Art 1032 (1), Kodici Civili).

Biex jissussisti dan l-att kolpuz minhabba imprudenza jew nuqqas ta' diligenza irid ikun hemm il-prevedibilita` ta' l-event dannuz, "prevedibilita` li trid tkun ta' probabilitajiet ragjonevoli u mhux ta' possibilitajiet remotissimi u inverosimili" (Kollez Vol XLVIII pl p258).

Hu rikjest fl-istess hin, pero', li sabiex ikun hemm lok ghad-danni, irid jkun hemm in-ness ta' kawzalita' bejn il-

fatt kolpuz u l-konsegwenza dannuza. (Vol XLIV p1 p 343).

Hu accettat, li qabel ma jindahal ghal bicca xoghol, kuntrattur ghandu jkollu l-kapacita` teknika mehtiega (**Vol XLII pl p517**).

Ghalhekk hu dmir tal-Qorti li mill-indagini u ezami tal-provi prodotti tindividwalizza din ir-responsabilita`.

Fil-kaz in ezami il-konvenut kellu obbligu li qabel jibda x-xoghol mgħoti jizgura li ma kienux għaddejn servizzi (kif dejjem ikun hemm fit-triqat – ta' l-ilma, *cables*, elettriku, etc., (ara fol 101) – fis-sit in kwistjoni. Hu kellu jagixxi bi prudenza, diligenza u attenzjoni ta' missier tajjeb ta' familja u jitlob l-informazzjoni u l-assistenza necessarja biex ikun jista' jahdem bla perikolu għalih u bla ma kkawza hsara lill-terzi. Hu setgha jipprevedi li jekk jiftah it-triq (il-konvenut fil-fatt nizej sebgħa pulzieri taht wicc it-triq) hu jista' jikkawza hsara lis-servizzi li jkun għaddejn minn hemm, ikunu fejn ikunu. Dan ma kienx xi kaz fortwitu jew rizultat ta' forza magguri, lanqas ma kienet xi possibilita' remota jew inverosimili li jsib servizzi taht il-wicc tat-triq.

Il-konvenut jinsisti li l-fatt li s-socjeta' attrici poggiet il-*cable* prattikament fil-wicc ta' l-art kisret l-obbligu tagħha li tqiegħed il-*cables* f'posizzjoni li ma jigrilhomx hsara facilment u minhabba f'hekk hu ma setghax jinduna bihom.

L-atturi u x-xhieda minnhom prodotti jikkontendu li l-*cable* kien zewg piedi l-isfel mit-triq u mhux ftit pulzieri kif qed jippretendi l-konvenut billi kien hemm il-hxuna tal-konkos. Inoltr huma ssottomettew li r-ritratti ezibiti mill-konvenut mħumiex indikattivi ezattament tal-post fejn gara l-incident. Inoltr l-ahhar ritratti ezibiti mill-konvenut ma jindikawx fejn fil-fatt huwa dan is-sit billi kull ma jidher huwa hofra. Jirrileva li l-konvenut qatt ma talab li jsir access biex jigi stabbilit ezattament fejn kienu jinsabu l-*cables*.

Ghalkemm huwa veru li probabilment il-*cables* ma tpoġġewx mill-atturi fl-ahjar posizzjoni desiderabbili, il-Qorti hi tal-fehma li kienu n-nuqqasijiet tal-konvenut li wasslu ghal dina l-hsara. Hu naqas milli jgib il-permess minghand l-atturi biex jassigura ruhhu li jista' jahdem minghajr ma johloq perikolu u danni u dana meta hu kien mhux biss se jaghmel xoghol ta' tindif izda xoghol iehor ancillari, bhal skavar bil-*bucket* tal-gaffa, anke jekk hafif, rinforzar fil-*bridge* u sodda tal-konkos. Apparti dan jibqa' li hu dejjem kien obligat li fix-xoghol li jaghmel ma jikkawzax hsara.

Hsarat

Is-socjeta' attrici pprezentat prospett dettaljat dwar kif gie stabbilit l-ammont ghal hsarat li hi qed titlob a fol 34. Xehdet l-ingineer Alice Zammit li spjegat x'kien mehtieg biex issewwiet il-hsara kagjonata. Hi qalet li l-*cables* huma tal-Maltacom mentri l-kumpanija Wirenet ghamlet it-tiswijiet. Spjegat li nbidel il-tul tal-*cable* minn kaxxa ghall ohra u ma setghetx issir gonta u li mhux normali li ssir gonta fejn ikun hemm hsara. Kienu ingaggaw hdax il-persuna biex sewwew il-*cable* u hadilhom hafna hin billi kien hemm il-konkos fil-pipe. Ma kienx hemm *duct route* ohra vojta jew *spare* li setghu juzaw.

Ghalhekk l-ammont mitlub qed jigi milquh.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi

Il-Qorti tiddeciedi billi

Tilqa' t-talba attrici

Tiddikjara lill-konvenut responsabbli ghad-danni kkagunati.

u tikkundannah ihallas lis-socjeta' attrici s-somma ta' tlettax il-elf, hames mija u ghoxrin euro u centezmu (€13,520.01) ekwivalenti ghall hames t'elef tmien mija u erba' liri u erbatax-il centezmu (Lm5,804.14).

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----